

Raadsinformatiebrief eindrapportage Inspectie
Gezondheidszorg en Jeugd

Dordrecht, 06-07-2021

Onderwerp: Eindrapport Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Eerder bent u halfjaarlijks schriftelijk danwel mondeling geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de uitgekomen rapportage "kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd" en het vervolg hierop. Met deze brief informeert de Serviceorganisatie Jeugd u over het eindrapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna IGJ) en Justitie en Veiligheid (hierna JJ&V). Zij hebben besloten landsdeel Zuid-West (Haaglanden, Midden Holland, Holland Rijnland en Zuid-Holland Zuid) voor een periode van 6 maanden onder verscherpt toezicht te stellen.

Het eindrapport voor de jeugdbeschermingsregio Zuid-West is op 5 juli 2021 gepubliceerd tegelijk met het landelijke rapport van de Inspecties.

1 Achtergrond verbeterplan

Eind 2019 is het landelijk inspectierapport: 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' en het signalement 'Jeugdbeschermingsketen in gevaar' gepubliceerd. De IGJ concludeert dat jeugdigen met een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel onvoldoende bescherming krijgen en Gecertificeerde Instellingen (hierna GI's) hun wettelijke taak onvoldoende kunnen uitvoeren vanwege het ontbreken van goede randvoorwaarden. Dit had vooral betrekking op de financiën (o.a. lage en verschillende tarieven) en personeel (o.a. hoog verloop en verzuim).

Naar aanleiding van het Inspectierapport is onder coördinatie van de VNG bovenregionale verbeterplannen voor de GI's opgesteld met de volgende onderdelen:

- Harmonisering van de tarieven vanaf 1-1-2021 incl. tijdelijke risico-opslag van 2% (tot het weerstandsvermogen een hoogte van 10% heeft bereikt);
- De regio's Midden-Holland, Holland Rijnland en Haaglanden hebben tevens geïnvesteerd in een tijdelijke compensatie om de caseload te doen verlagen.

2. Stand van zaken doorbraakaanpak: eindrapportage Inspecties regio Zuid-West

Op 15 oktober 2020 hebben de IGJ en JJ&V de voortgangsrapportage 'kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' gepubliceerd. De Inspecties constateren dat er op de lange termijn een positieve beweging in gang is gezet, maar dat er op de korte termijn nog verbeterpunten zijn. Hierin werden jeugdzorgregio's opgeroepen om binnen vier maanden te komen tot een doorbraakaanpak voor jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel die langer dan vijf dagen wachten op een jeugdbeschermer of langer dan drie maanden wachten op passende jeugdhulp.

3. Doorbraakaanpak in ZHZ

De opgave om jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel te voorzien van passende hulp is een opgave die niet enkel betrekking heeft op de GI's, dit is een ketenbrede, domeinoverstijgende opgave welke het gehele zorglandschap betreft. De Serviceorganisatie Jeugd heeft ervoor gekozen om niet alleen het aantal wachtenden naar beneden te brengen maar ook richting de toekomst te borgen dat jeugdigen tijdig passende zorg ontvangen. Dankzij de inzet van het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) is intensief gewerkt aan het lerend vermogen van de betrokken organisaties en zijn structurele verbeteringen doorgevoerd waardoor jeugdigen alsnog zijn voorzien van passende zorg. *Voor meer informatie over het projectplan van de doorbraakaanpak zie bijlage 1*

De IGJ refereert in het regiorapport over een 'vertraagde start'. Tijdens de doorbraakaanpak bleek het lastig voor GI's om de casussen bij het OZJ, danwel expertiseteam, aan te leveren. Dit knelpunt kwam ook zeer recent weer naar voren toen er onverwachts nog een aantal doorbraakcasussen niet bekend waren bij het expertiseteam terwijl deze door de GI's wel gemeld zijn bij de IGJ. Hierover hebben stevige ambtelijke en bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden. Het tijdig elkaar vinden is een belangrijk aandachtspunt waarin de Serviceorganisatie Jeugd van GI's verwacht dat jeugdbeschermers zich tijdig melden bij eventuele problemen voor het inzetten van zorg. Om dit mede mogelijk te maken heeft de Serviceorganisatie Jeugd extra financiële middelen vrijgemaakt om de positie en kwaliteit van het expertiseteam te versterken en doorontwikkelen. We leggen hiermee een stevige basis waarin tevens ons motto voor de inkoop 2022 naar voren komt: **Samen Eerder kijken, beter zien, effectief handelen.**

De Serviceorganisatie Jeugd hecht er waarde aan om het Algemeen Bestuur deelgenoot te maken van een aantal positieve ontwikkeling in de doorbraakaanpak binnen de regio:

- **Werkgroep wachtlijst problematiek in de SGGZ** Door diverse signalen uit de doorbraakaanpak en het veld (o.a. wachttijden, tekort aan passende plaatsen, arbeidsmarktproblematiek) is een werkgroep opgericht met gemeenten (SOJ, aanbieders, ouderplatform, JET, WMO adviesraad en de stichting jeugdteams. Het doel van de werkgroep: een duidelijke, effectieve, toegankelijke, organisatie overstijgende samenwerkingsketen rond signalering – ondersteuning, consultatie en advies, (door)verwijzing /afschaling wachtlijstbeheer. Werkprocessen zijn op elkaar afgestemd;
- **Beschikbaarheidswijzer** om het hulpaanbod en de wachttijden inzichtelijk te maken voor verwijzers zoals GI's heeft de SOJ geïnvesteerd in de beschikbaarheidswijzer. Via deze app /website kunnen verwijzers zoeken naar passende hulp en wordt direct inzichtelijk welke aanbieders dit kunnen bieden en evt. wachttijden;
- **Contractering perspectiefonderzoek** als product. De beschikbaarheid van een perspectiefonderzoek is versterkt door het expliciete contracteren van dit product. In het inkoopproces 2022 zal verdere uitbreiding komen van gezinsdiagnostiek;
- **Pilot intensivering pleegzorg.** Er wordt een pilot gestart met twee jeugdhulpaanbieders waarin extra begeleiding wordt ingezet in het eerste jaar van de pleegzorgplaatsing. Het doel is o.a. om het toekomstperspectief van de jeugdigen eerder duidelijk te krijgen, minder doorplaatsingen (first time right) en meer passende plaatsen;
- **Versteving en doorontwikkeling expertiseteam.** Ondanks zeer kundige medewerkers ontbreekt het expertiseteam aan voldoende FTE en mandaat om complexe casuïstiek de aandacht te geven die het behoeft. Er zijn financiële middelen vrijgemaakt voor uitbreiding van FTE en de doorontwikkeling van het expertiseteam op de vier kernfuncties en hiernaast het inbedden van de werkwijze conform doorbraakaanpak;

- **Stimuleren van uitbreiden gezinshuizen.** Middels de huidige inkoop zijn aanbieders van gezinshuizen en pleegzorg in de gelegenheid gesteld om het aanbod te laten groeien. Hiernaast wordt deze maand een nieuw gezinshuis van een nieuw gecontracteerde aanbieder geopend.

De positieve ontwikkelingen zijn niet zonder slag of stoot tot stand gekomen. De doorbraakaanpak heeft als neveneffect een versterkte samenwerking tot stand gebracht. Door discomfort in het samenwerken niet uit de weg te gaan, ontstond een veilige samenwerkingsverbinding. Deze factoren zijn de drijvende kracht achter de oplossingen voor een jeugdige. Als alle betrokkenen samen verantwoordelijkheid dragen en een open houding durven hebben. Dan komen we tot een beter antwoord voor de kinderen om wie het gaat.

4. Oordeel van de Inspecties

De Inspecties hebben hun oordeel gebaseerd op de jeugdbeschermingsregio Zuid-West als geheel. De inspecties hebben waardering voor de inspanningen die de regio Zuid-West heeft verricht bij het vormgeven en uitvoeren van de doorbraakaanpak. Tegelijkertijd stellen de inspecties vast dat de regio Zuid-West niet aan de norm voldoet.

De inspecties stellen vast dat de wethouders die de verschillende jeugdhulpregio's in Zuid-West vertegenwoordigen zijn doordrongen van de noodzaak om de doorbraakaanpak aan te scherpen en voort te zetten en dat zij voornemens zijn de bovenregionale samenwerking te intensiveren om te komen tot een kwalitatief en kwantitatief toereikend hulpaanbod. De inspecties hebben wel zorgen over de jeugdigen met een maatregel die op dit moment wachten op passende hulp en de oorzaken die hieraan ten grondslag liggen.

De inspecties stellen de regio Zuid-West onder verscherpt toezicht voor een periode van een half jaar. Concreet verwachten de inspecties per direct dat de regio's zorgen dat elk kind met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp krijgt.

Het verscherpt toezicht richt zich op de wijze waarop oplossingen op casusniveau worden geforceerd: alle kinderen dienen tijdig geholpen te worden. De inspecties willen zien hoe de regio Zuid-West die aanpak gaat aanscherpen. De inspecties realiseren zich dat een complete oplossing binnen zes maanden niet mogelijk is, maar willen wel duurzaam resultaat zien. De inspecties verwachten van de regio Zuid-West een gedragen plan van aanpak, waarin die werkwijze zichtbaar wordt via periodieke resultaatverslaglegging. Er zullen handvatten geboden worden met daarin de eisen die inspecties stellen aan de gedragen aanpak.

"Nog geen passende hulp" (volgens criterium inspecties) *						
Regio	Start	(15 januari)	(15 februari)	(15 maart)	(15 juni)	Het totale aantal maatregelen Afgerond (Peildatum: april 2021)**
H-10	134	83	20	14	17	2.260
ZHZ	96	96	58	44	20	1.190
HR	79	72	39	36	20	950
MH	20	10	7	3	4	630
Totaal	347	261	124	97	61	5.030

*Noot: Het gaat steeds om een nieuwe peiling volgens criterium: Nieuwe instroom van kinderen die langer dan 3 maanden wachten wordt erbij opgeteld.

**Disclaimer: Het aantal maatregelen fluctueert voortdurend! Het volume aan maatregelen geeft inzicht in het aantal kinderen dat te lang wacht op hulp i.r.t. de omvang van alle maatregelen: Dat ligt tussen de 1 en 2 %.

In bovenstaande tabel wordt weergegeven wat op april 2021 het totaalaantal maatregelen waren. In onze regio waren dat er 1.190, hiervan hebben 20 jeugdigen niet binnen 3 maanden passende hulp wat neerkomt op 1,7% van het totaal aan maatregelen. Voor de overgrote meerderheid van de jeugdigen is passende hulp binnen 3 maanden beschikbaar.

Per 06-07-2021 betreft dit de verdeling per gemeente:

Dordrecht	8
Hardinxveld-Giessendam	4
Sliedrecht	2
Hendrik-Ido-Ambacht	1
Hoeksche Waard	1
Molenlanden	3
Gorinchem	2
Zwijndrecht	2

5. Reactie op deze conclusies en vervolg

De gehele regio Zuid-West deelt de zorgen en urgentie van de Inspectie over het belang van het bieden van tijdige passende hulp voor kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel. De afgelopen maanden is door alle betrokkenen hard gewerkt en zijn er doorbraken geforceerd en structureel geborgd. Ondanks de goede resultaten is het niet gelukt het aantal wachten jeugdigen te reduceren tot nul. Dit zal zowel regionaal als bovenregionaal met daadkracht en urgentie worden opgepakt. We vinden het jammer dat de IGJ in mindere mate aandacht heeft voor de inhoudelijke positieve ontwikkeling welke in gang is gezet. Er zijn meer dan 100 jeugdigen in de afgelopen maanden toegeleid naar passende hulp. Dit is het gevolg van een zeer intensieve samenwerking met alle betrokkenen. Hierin zijn mooie 'out of the box' oplossingen bedacht waardoor de inzet van schaarse middelen tot een maximaal resultaat heeft geleid. Door de vraag van de jeugdigen centraal te stellen en hierin aanbieders met verschillende expertises aan elkaar te verbinden kwamen nieuwe samenwerkingen op gang waarin er 'om de schotten' heen gewerkt werd. Hierin werd bijvoorbeeld de focus gelegd op het passend(er) maken van de huidige plek in plaats van het zoeken naar schaarse "passende" plek met een wachtlijst.

Het rapport van de Inspectie legt knelpunten bloot die zowel regionaal als landelijk herkenbaar zijn (zoals het tekort van kleinschalige voorzieningen). Het rapport roept de regio's op om de knelpunten die zijn geconstateerd op te heffen. We erkennen de noodzaak van het wegnemen van

belemmeringen maar ervaren tegelijkertijd dat het realiseren van bijvoorbeeld nieuwe kleinschalige voorzieningen tijd vraagt, bijvoorbeeld in het beschikbaar krijgen van vastgoed en hiernaast het vormen van een team in een zeer krappe arbeidsmarkt.

In de komende periode gaat we deels regionaal deels bovenregionaal aan de slag met de volgende thema's:

- Het verbeterplan wordt in 2022 voortgezet;
Met de nieuwe inkoop 2022 hebben we gezamenlijk een stevige opdracht om toe te werken naar 0 uithuisplaatsingen; hiervoor is het nodig dat we **Samen Eerder kijken, beter zien, effectief handelen**
- De bestaande bovenregionale overleggen worden thematisch vormgegeven. De samenwerking wordt gecontinueerd op het gebied van:
 - o De ontwikkeling van de organisatie van Jeugdbescherming;
 - o Jeugdhulpplus;
 - o Specialistische voorzieningen (zoals bij een autisme spectrum stoornis ASS);
 - o Het bovenregionaal expertisenetwerk (BREN), waarin consultatie en advies, het organiseren van hulp en leren & kennisdelen samenkomen;
 - o Ook het bovenregionaal bestuurlijk overleg van de voorzitters van de jeugdhulpregio's gaan we continueren.

Voor onze regio betekent het concreet dat de 20 wachtende jeugdigen voorzien gaan worden van passende zorg. Deze 20 jeugdigen zijn vrijdag 25 juni 2021 door de GI's aangeleverd bij het expertiseteam. Doordat de casussen heel recent door de GI's zijn aangeleverd kan er nog geen gedetailleerde terugkoppeling worden gegeven over de problematieken die zich in deze casussen afspelen. Er is bij deze casussen geen sprake van acute onveiligheid en de meeste jeugdigen ontvangen alternatieve vormen van zorg.

Gezien de intensieve periode en het aantal jeugdigen (>100) wat door de doorbraakaanpak toegeleid is naar passende hulp, heeft de Serviceorganisatie Jeugd er vertrouwen in dat het dilemma rondom tijdige passende zorg in gezamenlijkheid met betrokkenen kan oplossen. Hiervoor wordt gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld waarin de verbeterpunten uit de rapportage van het OZJ worden verwerkt.

Na de zomer zal de Serviceorganisatie Jeugd u informeren over de ontwikkelingen rondom de doorbraakaanpak. Hierbij zullen wij u tevens informeren over andere relevante ontwikkelingen in het GI landschap (o.a. fusie van GI Intervence en het toekomstscenario voor de jeugdbescherming).

Met vriendelijke groet,

Steven van Die,

Ed Magnée

Voorzitter Jeugdhulpregio Zuid Holland-Zuid
Wethouder Hendrik-Ido-Ambacht

Directeur a.i. Serviceorganisatie Jeugd